

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Községek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FŐSZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr HINLEDER FELS ÁKOS

ÜGYVÉD

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS:

FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kizáratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavanként 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyit-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

Föltámadáskor.

Az Istenember föltámadott. Pedig a hatalmát föltő gazság valósággal keresztre feszítette — ártatlanul. Az Istenember senkinek nem vétett; csak az igazságot hirdette és cselekedte — ingyen, isteni lelkének sugallata szerint.

Magyarország szabadsága, független önállósága is régóta kereszten függ. Hitvány kufárok nyeresztek rajta. A hatalmukat föltő gazok, a két lelkű hazáruklók Judás-pénzen megvásárolták és tovább adták, mint közönséges árucikket.

Krisztus a gonosz kufárokat ostorral verte ki a templomból; a nép megnyugodott. Csupán az alkuszok agyarkodtak ellene. A magyar haza vezérférfiai most ugyanígy cselekszenek. A piócskat levették és leverik az ország testéről, hogy megmentsék az életerőt föntartó vért ereinkben. És az alkuszok, a vevők és eladók most is agyarkodnak, vagyis a szentélyből kidobottak, nem hisznek megsemmisült voltukban...

A tavasz balzsamos illatu levegője áradt szét Udvarhelyvármegyében is. Jól eső érzés tölti el keblünket, mert győzött az igazság; szinte észrevétlenül aratot diadalt...

Alig öt hóval ezelőtt poroszok állottak körül ősi vármegyénk székházát. A hatalomnak vélt alakot őrizték. Az abszolutizmusra, minden alkotmányos szabadságunk eltörlésére vállalkozott pribékhad kirendeltje: halványan, megtörtén, a rettegéstől megmervülten — a mellékajton lopózkodott be. A törvényt, önállóságot, függetlenséget becsülni s azért meghalni is kész honfiak és honleányok: felháborodással, gyűlölettel fogadták...

Késő ősz volt. Hideg tél köszöntött be csakhamar. Az erőszak embere a hazafi lelküket felmelegíteni semmiképen nem tudta. Pedig mindenütt ott volt, ahol nem is várták, ahol csak — megtörték azért, mert valamikor tisztelték, sőt bálványozták. Ez azonban sehogy sem jelentette a kétes értékű méltóság elismerését, tiszteletét.

Az utóbbi közgyűlésen még elnökölt. Próbálkozott védelmezni és védekezni, de már érezte, hogy letörtött. Ismét körülvették azok, akiket a csalókafevny elvakított. Bizalmat akartak szavazni;

mesterségesen éltetni próbálták, de félték a botránytól; a bizalmi kérdést fölvetni nem merték. „Sziverősítő“-re volt szükségük. Az utolsó ether-injekciót ama nyolcvan aláírás képezte, amelyet borközi állapotban a „hü csehek“ kicsikartak...

Legnagyobb szükségünkben ismerjük meg igazi jóbarátunkat, önzetlen jóakarókat.

A nemzeti ügy védelmezésénél igazán sikra szádani vármegyénkben kevesen akartak. A mindenáron föispánt pártolni szokott tömegeből alig néhány bátor és elszánt férfi akadt, aki jobban szeretete hazáját, annak alkotmányos szabadságát, mint az amugy sem állandósítható erőszak felkinálkozott emberét.

A kicsiny tábor élén küzdött Ugron Ákos, vármegyénk új föispánja is. Ott állott az alkotmányvédő vármegyei 40-es bizottság élén, mint annak köztiszteletben és szeretetben álló elnöke.

A szabadság, egyenlőség, testvériség hajnala felderült Minden magyar ember szive érzelmeit, hazafias meggyőződését szabadon, üldözés nélkül követheti. Ezt az irányt vallja és követi ma már Magyarország felelős miniszteriuma Ezt fogja képviselni Ugron Ákos, Udvarhelyvármegye most kinevezett föispánja is.

A béke-jegyében jön haza; jogot, törvényt és igazságot hirdet majd. Nem fogja tehát a klikkuralmat szolgálni. Nem tűri el, hogy néhány uralomra vágyó alak pajtáskodjék és eközben a közvagyon falánkóló egyesek szabad prédája legyen.

Bizunk igazság szeretetében s meg vagyunk győződve, hogy ismert tapintatos bölcsességével utat-módot talál az itt-ott felburjánzó gaz gyökeres kiirtására. Előre is biztosíthatjuk ő méltóságát arról, hogy az igazság-, politikai becsületességért folytatandó esetleges küzdelmeiben minket állandóan oldala mellett talál. De ott fogja látni e székelly anyavármegye minden tisztességes polgárát is maga mellett. Mert hiszen egy nemesen gondolkozó, szülőföldjeért igazán érző férfit jóindulatu, hasznos köztevékenységében elősegíteni, a legszebb polgári kötelesség.

Őszinte szeretettel üdvözljük tehát és kívánjuk, hogy körül-

tekintő gondosságával, igazi ősi székelly lángoló hazaszeretetével párosult munkája áldásthözö legyen. Munkássága elhagyatott szegény népünkre boldogságot, sok örömet árásson.

Néhány nappal ezelőtt még alig hittünk a feltámadásban. Kétkedve lapoztuk végig a történelem évkönyveit. Ezek minden lapja kétségbe vonhatatlanul azt bizonyította, hogy nincs az a nemzet, mely föl ne vetné a nyers hatalom által föléje hengerített sarkövet. Mégis úgy hittük, hogy mind ez hazugság — ennek a nemzetnek föltámadása többé nem lesz.

Csalódtunk! Kishitűek voltunk és ezért most bűnhődünk kellene, ha nem lett volna már elég az, hogy hónapokon keresztül láncok között, tehetetlen vergődéssel kellett tűrnünk a rosszak, a hitvány lelkűek zsarnoki gögjét.

Feltámadtunk! Nemcsak harangok kongása, nemcsak magásra szálló egyházi zsolozsmák hirdetik e feltámadást, de mindezeknél harsogóbban köszöni az új korszak hajnal-hasadását a megváltozott néma imája, a mely millió és millió magyar kebelből száll Isten, a magyarok: Istene trónusa elé.

Nincs széles e világon nemzet, mely oly soká megtűrte volna testén az olyan fekélyt, melyet mi hónapokon át jámbor megadással magunkon viseltünk. Most már elég volt A megtorlás órája ütött.

Judás az áruló lelkiismeret mardosásának esett áldozatul. Ahasver örökké, pihenés nélkül, hazátlanul bujdosik. Ami Judásaink bűnhődése keservesebb lesz — élni fognak. Mardosó lelkiismeretük foszlánnyá fogja tépni lelküket. Ami Ahasverek pedig nem éjszakánként, titokban fognak bujdosni, de milliók szeme láttára keringenek majd rögs, tövises utjukon...

A kéréhetetlen bűnhődés e hangsúlyozása, talán disszonáns hangnak fog tetszeni ezen ünnepi órákban, midőn odakinn az egész keresztény világ a szeretet nagy vértanujának ünnepeit üli meg. De mi csak emberek vagyunk és nem lehetünk mentek az emberi természet fogyatkozásaitól sem... És csak akkor lesz igazi feltámadása a magyar nemzetnek, akkor jön meg végleges hűvétja hazánk-nak.

A politikai helyzetről.

A kormány programja.

Szerdán este a Royal-szálló nagyteremben a függetlenségi pártkör helyiségében terjesztette elő Wekerle Sándor miniszterelnök a szövetség pártok tagjai előtt a kormány programját.

Kossuth Ferenc nyitotta meg az értekezletet s azután zajos tetszés és éljenzés mellett kezdte meg Wekerle a következő beszédét:

Az alkotmányos élet szerveinek rendszeres működésében beállott fönnakadás s főleg az országgyűlés rendszeres működésének megakadályozása nemcsak magának a parlamentarizmusnak érvényesülését hiúsította meg, hanem közéletünk teljes megzavarására vezetett. Meghiúsult a népképviselőlet legegységibb alkotmányos jogának, a költségvetési jognak gyakorlása, fönnakadt az adminisztráció, károsodtak és egyenes veszedelemben forogtak anyagi érdekeink, erkölcsi javaink, szóval alapjukban rendültek meg közállapotaink s az elzúllásnak jelei mutatkoztak.

Minden kicsücsösödött az alkotmány teljes és nyílt felfüggesztésének veszedelmében, a mely mulhatatlan és önmagától beall már az által, ha az országgyűlés a törvényes határidőben egybe nem hívatik.

Midőn valóban már csak órák választottak el e veszedelem beálltától, mindennél sürgősebb föladatnak kellett tekintenünk az alkotmányos élet folytonosságának biztosítását. Első föladatunkul kellett és kell tekintenünk, hogy a közigazgatás körében s az állami igazgatás egész terén az alkotmányos rendet és a jogfolytonosság elvét minden irányban helyreállítsuk s az alkotmányos életen ejtett sebeket jogrendünknek megfelelőleg és különös tekintettel a jogellenesen sértett személyi igényekre haladéknélkül orvosoljuk. (Taps.)

Ez a minden alkotmányos érzelmetű és hazafias ember lelkét uraló elsörendű és halaszthatatlan politikai szükséglet egyesítette a különböző politikai táborokat s indított bennünket, sokban különböző nézeteket valló férfiakat arra, hogy egyesülve s együttesen működünk legalább amaz átmeneti idő tartamán át, a mely az alkotmányos rendnek s a teljes joguralomnak nemcsak helyreállítására, hanem a jövőre kiható biztosítására nézve is szükséges. (Eljenzés)

Erre vállalkoztunk, a mint ez különben másként nem is lehet az adott közjogi alapon. (Madarász József közbeszó! Negyvennyolcas alapon! Nem hatvanhetes alapon!) Wekerle Sándor miniszterelnök: Vállalkoztunk erre, a mint ezt másként nem is követelte senki, elveink és politikai nézetünk teljes és sértetlen föntartásával, érvényesítésének jogával, egyedül azt a korlátozó igéretet téve, hogy a közös hadseregnél a vezényleti és a szolgálati nyelv függőben hagyott kérdéseinek megoldását ezen átmeneti idő alatt sem nem kezdeményezhetjük, sem nem támogathatjuk.

Az államélet kontinuitásának alkotmányos biztosítása végett először

alapján lé-

tól teljesen

leghatal-

Templar.

1852 ben

jelszavat,

t. Remény,

Oly gyors-

me. hogy

mar 2686

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

gal.

is indemnitást kérünk azoknak az állami kiadásoknak törvényes teljesítésére, amelyeket a kényszerhelyzetnél fogva, amelyben a kormányzatot átvettük az államélet fönnakadásának elkerülése végett egyelőre az elodázhatatlanság keretében saját felelősségünkre vagyunk kénytelenek teljesíteni.

Fölhatalmazást kérünk továbbá az állami bevételek igénybe vehetésére, majd az 1905. és 1906. évi és a működésünk további tartamára eső szokásos évi állami költségvetésnek tárgyalását fogjuk javasolni, beleértve a delegációk által már megszavazott fölszerelési hitelekkel az illető évekre eső részleteknek fedezését is. Állami kiadásaink törvényes teljesíthetése és a közös kiadások fedezhetése végett alkotmányos jogrendünknek megfelelően ajánlani fogjuk a horvát-szlavon országokkal a korábbi országgyűlések által kiküldött országos bizottságok javaslata értelmében köntendő pénzügyi egyezmény elfogadását (Éljenzés), továbbá az Ausztriával közös kiadások számszerű megállapítása végett s hozzájárulásunk aránykérésének megállapítása végett az országos bizottságok mielőbbi kiküldését. (Általános helyeslés.)

Javaslatba hozandjuk az eddigi véderő törvényeinkben megállapított ujoncjutaléknak megajánlását, de átmeneti kormányzásunk tartamára fölemelt ujoncjutalékokra nézve kötelezettséget nem vállaltunk.

A vám- és kereskedelmi ügyek tekintetében a törvény tilalma ellenére kötött vám- és kereskedelmi szerződések által előidézett sérelem alkotmányos orvoslása lesz feladatunk (Éljenzés), de mivel nincs kilátás arra, hogy e tényleg életbeléptetett szerződések nemzetközi bonyodalmak és saját érdekeink veszélyeztetése nélkül változtatásokat eszközölhessenek, a kényszerhelyzet azok elfogadásának ajánlására indít bennünket. Ellenben az Ausztriával fönnálló viszony tekintetében, habár ugyan csak a külfölddel kötött szerződések közbeeső vámközvetítését és a szabad forgalom korlátozását kizárják, oda fogunk törekedni, hogy az önálló vámterület jogállapotára térjünk át (Hosszantartó lelkes éljenzés és taps.) annyiban, hogy a vámszövettség helyett a két állam közötti vámszerződések alakjában juttassuk érvényre a már előkészített tarifát és vámegegyezményt s csak ha ebbeli törekvéseink sikerre nem vezetnének,

leszünk kénytelenek ajánlani azt, hogy az 1899. évi XXX. törvényekben kimondott viszonyosság mondassék ki az új alapon, a külfölddel kötött vám- és kereskedelmi szerződések tartamára.

Ugyancsak Ausztriával való viszonyunk szabályozásának körében kell felemlítenem azt, hogy mindent el fogunk követni a gazdasági helyzetünket oly vitalisan érdeklő valutarendezési művelet keresztülvitelére s a készpénzfizetések felvétele érdekében. (Általános helyeslés.)

Hogy az alkotmányos élet igaz feltételeit jövőre nézve is biztosítsuk, végül elő kell készítenünk a demokracia követelményeinek teljes érvényesülése végett a választási jog reformját (Lelekes éljenzés és taps.) annak az elvnek szemeltartásával, hogy a magyar állameszme nemzeti jellegének sérelme nélkül minden hivatott tényező jogosultságának s különösen a munkásélet jogosságának érvényesülése mellett az általános szavazati jog elve keresztülvitelére. (Zajos éljenzés és taps.) Ennek a reformnak keresztülvitelére s az új alapon eszközözendő választások megejtése után megszűnik az a feladat, amelyre vállalkoztunk s a nemzet egészének szélesebb alapon megnyilvánuló akarati nyilvánítása után beadjuk lemondásunkat.

A továbbiakra nézve kölcsönösen fenn van tartva a szabad elhatározás joga. Sem mi nem vállaltunk továbbmenő kötelezettséget, sem ő felsége a király nem tett bárminemű előleges ígéretet.

Miután nem programot adok jelenleg, mert a programot bővebben kifejtetni az egybegyűlendő országgyűlés előtt leendő helyen, hanem jelenleg csak azt az alapot kívánom ismertetni, amelylyel a kormányzásra vállalkoztunk, nem tervezkedem a részletekre s azokra a különböző pártok közötti nézeteltérésekre indokul nem szolgáló különböző feladatokra, amelyek az alkotmányos élet rendes menetében felmerülő szükségleteket hivatva kielégíteni s melyek megoldása s a törvényhozás előtti javaslatba hozatala kormányzati tevékenységünknek természetes folyamata, hanem befejezésül csak annyit kívánok felemlíteni, hogy a küszöbön álló képviselőválasztásoknál minden rendelkezésünkre álló törvényes eszközökkel utját álljuk a visszaéléseknek. Elősegítjük a nemzet szabad akaratának hamisítatlan megnyilvá-

nulását s úgy e választásoknál, valamint kormányzásunk egész tartama alatt s annak minden ágazatában különös nyomatékkal fogjuk gondozni a közélet tisztaságát, valamint a jogrendnek érvényesülését. Ezen az alapon kérjük támogatásukat. (Lelekes éljenzés és taps.)

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter, mint az értekezlet elnöke ezután ezeket mondotta:

— Mindnyájunk nevében meleg köszönetet mondok ö exellenciájának azért, hogy szíves volt belebocsátkozni egy rövid program kifejtésébe. Ismétlem, amit ő mondott, hogy e téren kötelessége tulajdonképpen az országgyűlés megnyitása után az országgyűlésen lesz teljesítendő. Szívesség és előzékenység volt részéről, hogy nekünk ennyit is elmondott. (Igaz! Ugy van! Éljenzés.) Ezt tehát megköszönjük neki. És én is aláhuzottan megteszem azt a nyilatkozatot, hogy mindazok a pártok, amelyek egyesültek, amelyek egyesült erővel állítják helyre Magyarországon az alkotmányt, a jogot, a törvényt, a tisztességet és a becsületességet nek az uralmát (Élénk helyeslés és éljenzés). hogy mindezek a pártok azzal a felhatalmazással és elhatározással egyesültek, hogy mindegyik teljes mértékben megtartja saját programját. Csakis ez volt az erkölcsi alap, amelyen eddig is működhetünk; ezen az erkölcsi alapon mindvégig meg is fogunk maradni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Képviselőválasztások előtt.

Az új országgyűlést folyó évi május 19-ikére hívta össze a király. A képviselőválasztások megejtését pedig folyó évi április 29-től május 8-ig terjedő határidőre tűzte ki. Nálunk az összes kerületekben — előre láthatólag — még folyó hó 30-án megtörténik a képviselőválasztás. A központi választmány különben e hó 19-én tartja ülését, melyen az előintézkedések megtörténnek.

Felhívás Udvarhely városának hazafias közösségéhez!

Megszületett a béke — s mi harcot hirdetünk! Kíméletlen, kegyetlen harcot, amelynek végén béke nem lesz, amelyben csak akkor fogunk megállni, mikor végleg kivertük gyűlölt ellenségünket, mely jóbarát-

ként tolvaj módra bevette magát családi szentélyünkbe — kivertük egész Magyarországról!

Harcot hirdetünk az osztrák iparcikkek ellen!

Kicsiny hadseregünk szemképrázoló gyorsasággal növekszik, mint a hógörgeteg: jaj lesz annak, akit utban talál!... Ezrek veszik körül zászlónkat immár, öregek, ifjak, nők és gyermekek, kik szent lelkesedéssel tüzik keblükre szent jelvényünket, a tulipánt s jönnek velünk oda, ahová... Mindnyájunknak el kell menni!...

Mintha a földből kelt volna ki, mintegy varázsütésre állt elő az igazi nemzeti hadsereg, a magyar ipar hadserege, amely harcba megy minden ellen, ami nem magyar!

Óh nem politikai harcról van itt szó — ott gyöngék vagyunk, társadalmi harcot hirdetünk, amelyet dadalmasan megvívhatunk, ha összetartunk, mert nagy társadalmi erő van bennünk — csak nem tuduk eddig!

Szervezetlenek voltunk... Divaios jelszó volt mindig az: „Pártoljuk a magyar ipart!”, de az organizáció hiánya miatt csak jelszó s a pusztában visszhang nélkül elkiáltott szó maradt mindig. A vevőközönség továbbra is a bési portékát keresi, a kereskedő továbbra is Ausztriába vitte a pénzt, s ki törődött azzal, hogy minden évben ijesztően nagyobb számokat közöl a statisztika, azokról a szerencsétlen honfitársainkról, kik átvándorolnak a tengeren, a nemzeti ipar, az öntudatos nemzeti munka hazájába — mert hazájuk nem ad munkát, kenyeret!

... De bekövetkezett az idők teljessége s az újja született nemzeti önérték nyomán megszületett a magyar ipar hadserege, mely hadjáratot indít, a nemzeti erő vámpírja — az osztrák ipar ellen.

... Alig egy hete, hogy megalakult a kolozsvári egyetemi ifjuság kebelében a „Sorompó” ifjusági magyar ipar pártoló liga, mint a Magyar Védő Egyesület Erdélyrészi Osztályának ifjusági bizottsága s azóta meghódította Kolozsvár társadalmát. Ezekből áll ma már a fiatal hadsereg, mely fegyvert sem fogott még s máris győzelmet aratott: 39 kolozsvári kereskedő esküdt fel zászlaja alá s mondta ki, hogy Ausztriából nem vásárol ezentul semmit! Hátha még megmozdul a sereg... De még kevesen vagyunk így is... Kolozsvár a miénk, a magyar iparé,

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCAJA.

A székelyek reáltörténete 1562 — 1691-ig.
Irtá: Connert János, ford. Balásy Dénes.
(23. folytatás.)

Hogy eredetileg az egyesek katonai teljesítő képességére való tekintet volt a zsinórmérték, amely szerint a székely népnél három rendbe osztása megtörtént, azt látjuk a magyar királyok különféle rendeleteiből, amelyek szerint a székeli tisztviselőknél a hadiszemle tartását megtagadják. Mikor aztán idők multával a három rend között bizonyos jogi különbség is keletkezett, természetesen látszik, hogy a két első rend tagjai minden erejükkel azon voltak, nehogy a harmadik rendbe kerüljenek, amely degradatív megalázás volt szemökben. E miatt találkozunk már korán a primpilusok panaszaival, amelyek szerint a tisztviselőket a harmadik rendbe tették, holott csak ideig-óráig nem volt lovuk.

Hogy a két legfontosabb hivatal a székben a két első rend kezébe került idővel, az egészen természetes és aligha keltett ellenzést a harmadik rendben. De mikor a XV. században az összes esküdtszékialások is a primorok és primipilusok hatalmába kerültek s így a harmadik rend tényleg a két első rend mindinkább hatalmaskodó önkényének ki lón szolgáltatta, erre a harmadik rendből is kitört az osztály-

öntudat és eget kért. Az 1466-iki zabolai gyűlésen a harmadik rend viharosan követelte, hogy a székeli törvényszék esküdtjeinek fele az ők rendjükből való emberek közül választassék. A harmadik rendnek a más két rend elleni szokatlan elkeseredéséről fogalmat a gyűlekezettnek csak az a határozata adhat nekünk, mely szerint az, aki ezen megállapodások ellenére cselekszik és bujtogat, vagy pedig ha valakinek az igazát eltitkolná vagy meghamisítaná, a mennyiben a vizsgálat ezt bebizonyítaná, az elevenen megnyuzassék és a bőre szalmával kitöméssek. Mindamellett a harmadik rend törvényes képviseletéhez még egy sem jutott és hogy a lejtős uton még lejjebb csuszott, annak bizonyossága a föllebbviteli törvényszék felállítására Udvarhelyt 1505-ben, mikor is a harmadik rend embereinek fölvétele az esküdték közé, még szóba sem került.

Hogy a rendek viszonya a Székelyföldön hasonló módon kezdett alakulni a vármegyével, azt épen a zabolai gyűlés végzéseiből olvashatjuk ki. Magyarországon t. i. egyes rakoncátlan főurak egész a területi függetlenségig fejtelkedtek föl és csak Mátyás király vasmarka volt képes őket nyakon szorítani, de utána a gyöngye királyok üstökét aztán ők tartották a markukban. A Székelyföldön is megpróbálták egyes vagonosabb pri-

morok a főbb hivatalokat megkaparítani és azoktól, akiket a székely szokásjog illetett volna, a magok kezébe keríteni s jog és törvény helyett durva önkényt honosítani meg, kreatúráik, cimboráik által. Így pl. egyszer az egyik székeli kapitány alárendeltjének, egy bizonyos Miklósnak, a székeli gyűlés mindennemű bírói végzését megsemmisíté. Törvénytelenül és erőszakkal egyes primorok a falu lakosai tiltakozása dacára befutták magokat egyes helységbe, a hol telkők sem volt, de a melyben a falunak a meglévő szokásjog szerint szántókat s egyéb fekvőségeket kellett nekik adni. Pénzt kölcsönözgettek a megszorultaknak, azt erőszakkal maguk vették fel rajtuk aztán, adósaikat megtámadták az utcán, betörték házaikba és karddal és bottal szereztek magoknak igazságot. Az ilyen eljárásokat a székeli gyűlési határozatok aztán utonállásnak és erőszakotnak bélyegzik és megtagadják, hogy minden hitelező bírói uton keresse a maga igazát s hogy csak a bírónak van hatalma adóra vézhajtást vinni s annak is csak akkor, miután azt a székeli törvényszék bíróságnak állta.

A primorok a harmadik rendbe tartozókat mindennemű mezei munkára kényszerítették; földet szántani, kaszálni, buzát aratni s egyéb dolgokra. Erre nézve állapítja meg a gyűlés, hogy a harmadik rend ilyen szolgálatokra nem kötelezhető, leg-

főlebb csak az, aki a primorok kérésére önként ajánlkozik ilyesmire s hogy a harmadik rend tagjai annak tartoznak szolgáltni, akinek kedvük tartja. Ezt azzal okolta meg a gyűlés, hogy a harmadik rend a primorok szolgálatának nincs alávetve, őket nem urálja, vagyis semmi jobbágy munkára nem szorítható. Ez a határozat, úgy látszik, a szegény embereknek uraik megválasztásában való személyes szabadságát s önálló elszegődhetését akarta biztosítani. Ha valószínűnek is látszik, hogy a primorok adósaikkal és nekik a személy szerint elszegődöttekkel szemben néha túlságra ragadtatták is magokat, abba sincs lehetetlenség, hogy erőszakosságaiuk másokra is kiterjesztették. A határozatok szövege ez utóbbi magyarázatot nyilván megengedi. Az ellentétek ily körülmények közt annyira kiélesedtek, hogy nyílt lázadás tört ki 1465-ben, miközben a harmadik rend pusztítja a primorok birtokait, házaikat fölguyítja s vagonukat elharcolja. Most aztán a rablott holmi visszaadására s a széthányt házak fölépítésére kellett fanyalodnia, jövőre azonban az ilyen zendülések vagyon- és fejvesztéssel sújtatnak... Ez az 1465 körüli zendülés csak kicsiség, de szomorú előjátéka volt mégis annak a nagy támadásnak, mely csaknem 100 évvel később történt, 1662-ben. (Folyt. köv.)

vevette magát
— kivertük
! —
osztrák ipar-

szemkápáz-
szkzik, mint a
nak, akit ut-
veszik körül
gek, ifjak, nők
at lelkesedés-
nt jelvényün-
nnék velünk
yájunkok el

elt volna ki,
állt elő az
a magyar
arcba megy
magyar!
ról van itt
nyunk, társa-
amelyet dia-
ha össze-
adalmi erő
nem tuduk

... Divaios
Pártoljuk a
organizáció
s a psz-
kiáltott szó
özönsgé to-
át kereste,
Ausztriába
dött azzal,
esztően na-
statisztika,
honfitarsa-
a tengeren,
atos nem-
mert hazá-
yeret!
z idők tel-
t nemzeti
ettett a ma-
y hadjára-
ámpirja —

y megal-
mi ifjusági
usági ma-
nt a Ma-
yrszi Osz-
a s azóta
adalmát.
atal had-
fogott még
: 39 ko-
t felzász-
gy Ausz-
l semmit!
sereg ...
k így is...
y arparé,

morok ké-
vesmire s
ai annak
kedvök
g a gyü-
l a pri-
nincs
a, vagyis
nem szo-
látszik,
ik meg-
es sza-
dhetését
szinünek
adásaik-
erint el-
ha tul-
t, abba
szakos-
sztették.
utóbbi
gengedi.
ek közt
nyilt lá-
zben a
rimorok
a s va-
zattán a
a s a
kellett
an az
fejvesz-
65 kö-
le szo-
nak a
saknem
52-ben.

de azé kell hogy legyen egész Ma-
gyarország!

Vegye ki részét a társadalmi harc-
ból Udvarhely városának hazafias
közönsége is, esküdjék fel a mi zász-
lónk alá!

Szervezen a Magyar V. E. udvar-
helymegyei bizottságaként egy lel-
kes gárdát a magyar ipar védelmére,
mert nem elég a tulipant szívünkön
hordozni s lelkesedni üres jelszava-
kon, de tenni is kell végre!

E lelkes gárda küzdjön egy felöl
vállvetve, mint áttörhetetlen phalanx
nagy anyagi és erkölcsi erejével
minden osztrák törekvés ellen, de
küzdjön egyedeiben is úgy, hogy
minden katonája a saját küszöbe
előtt huzzon sorompót, álljon őrt s
verjen vissza minden osztrák árut
oda becsempészni akaró törekvést!

Ha így teszünk önálló vámterület
nélkül is megnyerjük a nagy harcot,
kivívjuk a magyar ipar diadalát,
megnyitjuk a nemzeti jóllét, nem-
zeti erő erőszakosan bedugott for-
rásait!

„Sorompó” liga szabályai a következők:

1. A „Sorompó” ifjusági ligának
tagjai a M. V. E. Erdélyi Osztálya-
nak ifjusági bizottságát alkotják.

2. Az ifjusági liga tagjává lehet
minden honfi és honleány.

3. A „Sorompó” ligának minden
tagja belép a Magyar Védő Egye-
sületbe, mint annak fogadalmas
tagjai.

4. A liga jelvénye a Tulipán kert
által elfogadott tulipán, melynek
viselése a liga minden tagjára kö-
telező.

5. A liga célja: a magyar ipar
védelme a legszívósabb következe-
tességgel minden irányban, viszont
az idegen, legkivált osztrák áruk-
kal szemben sorompót állítani min-
den ház küszöbén.

6. A liga minden tagja kötelezi
magát, hogy teljes erejével odabát,
hogy az ország minden részében,
főképen lakóhelyén a liga eszméjét
minél szélesebb körben terjessze.

7. A liga minden tagja kötelezi
magát, hogy a liga által bojkottált
üzletekből egyáltalában nem vásá-
rol s arra törekszik, hogy ettől
másokat is visszatartsa.

8. A liga minden tagja kötelezi
magát, hogy csakis olyan cegeknél
vásárol, amelyek a Magyar Védő-
Egyesület táblájával rendelkeznek.

9. A magyar ipar által még nem
termelt iparcikkeket lehetőleg nél-
külözni, a nélkülözhetetlen iparcik-
keket pedig az osztrák ipartermékek
főléletlen mellőzésével szerzi be.

10. A liga minden tagja kötelezi
magát, hogy a társadalmi bojkott
alatt álló egénekkel és hasonló
hozzátartozóikkal minden érintkezést
megtagad.

11. A ligába való belépés saját-
kezü névalairással történik. A liga
vezetését 30 tagú bizottság intézi.

12. Mindezen pontok megtartását
a liga tagjai becsületszavukra fog-
adják.

E 12 pontot kell nekünk kivív-
nunk, megtartanunk — amint ki-
vített s megtartottak a negyven-
nyolcas idők hősei 12 pontukat!
Ezt kell betartani — de betartani
hidegen, vaskövetkezetességgel...

Hangos jelszavakon ne lelkesed-
jünk ezután — egyáltalában ne is
lelkesezdjünk, arra volt már elég
időnk, elég.

Hallgassunk — és tegyünk!

Hegyi István.

Pálma, olajág és tulipán-virág.

Virágvasárnapján hármass ünne-
pünk volt. Derűs, verőfényes szép
tavaszi reggelen az áhítatos keresz-
tények ihletett lélekkel siettek a
templomokba, amelyeknek tornyai
fényárban ragyogtak.

Délelőtt a Jeruzsálemi diadalmas
bevonulás emlékére szenteltünk ün-

nepet. Lelkünk elszállott Jézushoz,
az igazságért keresztre feszített
Mégváltóhoz, akinek egykor utjába
palmát hintettek, ezzel tüntetve ki
azt a legelső és legnagyobb esz-
ményi szocialista vezért, aki lobo-
gójára az egyenlőség, test-
vériség és szabadság magasz-
tos jelszavait írta.

Délután már a szeretet, béke és
egyetértés olajágát vittük és helyez-
tük az igaz hazafiság szívünkben
főlemelt szent oltárára. Mellünkre
tűztük a hazai iparvédelem és a
nemzeti lelkesedés tulipán jel-
vényét.

A jótékony nőegyesület 3 órakor,
a vármegyeháza kistermében tar-
totta meg népes választmányi gyü-
léstét.

Itt beható tanácskozás után ki-
mondották a hazafias törekvések tá-
mogatását, a nemzeti nevelésre tö-
rekvést, a fényűzés mellőzését és a
hazai iparpártolást. Innen 5 órakor
a „Hungaria” termébe vonultak és
Damokos Andorné elnöklele mel-
lett szervezték a „tulipán-ker-
tet”. De jól értjük meg, miszerint
itt nemcsak arról van szó, hogy tu-
lipán jelvényt vásároljunk és azt
föllüdvén, ideig-óráig viseljük, ha-
nem inkább arról, hogy kitarással
és rendíthetetlen bátorsággal lépünk
a cselekvés terére.

A kitarítás diadalra vezet; a
szalmatűz ellobog!

EGYHÁZI ÉLET.

Szent Antal-estély. Az ápril 22-én
a róm. kath. főgimn. nagytermében
este 7 órakor az alábbi programot
állították össze: 1. Ének Szent An-
talhoz Németh Gyula. 2. Szaval:
Florián Mariska. 3. Énekel Baranyai
Margit es Krusniczky Elek. 4. Fel-
olvas: Burger Arthur. 5. Melodrá-
mát ad elő Diemár Kálmán. 6. Sza-
val: Orbán Domokos. 7. Melodrámat
ad elő: Friedler Frigyes. 8. Záró
beszédet tart: Fazakas Gáspár. 9.
Ének: Német Gyula. Ez az utolsó
est műsora, melyre — tekintettel ez
estélyek nemes céljára, a szegények
fősegélyezésére — az érdeklődők
minél nagyobb számban való meg-
jelenését kéri a rendezők.

**Ípitsünk Székelyudvarhelyen tem-
plomot!** Az egyházközség előjáró-
sága a városunkban építendő unitá-
rius templom javára ujabban a kö-
vetkező kegyes adományokat vette:
Jánási Gyula és id. Szakács Károly
50 K, Ürmösi József lelkesz gyűj-
tése folytán a h. szt.-páli egyház-
községben adakoztak: pénzben Ür-
mösi József 2 K, Tamás Sándor 50
f, Sándor János 40 f, Szabó Dénes,
Abrán János, Benedek József, Ba-
lázs Mózés 20—20 f. Béla Mózés
14 f, Kovács Julis, Ötvös Ádám,
Máté András, Dáné József, Kovács
Lajosné, Imre Istvánné, Máté Mó-
zes, Mátyás Miklós, Gábor Mihály
10—10 f, Dob i György 8 f. Gabo-
nában: Barta Mózés, Dimén Ferenc,
Bence Dénes, Bence Balázné, Di-
mén Domokosné, 1—12—1—12 K —

Dombi Mózés. Dimén István. Sándor
Lajos, Török Józsefné 56—56 f.
Imre Sándor, id. Dimén Elek, Szabó
Gábor, id. Dimén Lajos, Ravasz
Miklós 42—42 f. Török Sándor,
Szabó János, Gábor Lajos, Imre
János, Geréd Ferenc, Geréd Dávid,

özv Máté Andrásné, Tamás Elek,
Derzi Mózés, Szabó Domokos, Di-
mén Dániel, ifj. Dimén Elek, Dimén
Sándor, Sándor Ferenc, Sándor Ju-
liána, Dimén Mózés, Bató Domokos,
Csáki Mózés, Szabó Lajos, Zolán
Ferenc, Dombi Pál, Török Mózés,
id. Dimén József és Gábor Márton
28—28 f. Kovács Mihályné, Vas Já-
nos, Béla Sándor, Barta Mózés, Ku-
pás József, Gergő Sándor, Hátszegi
Mihályné, Tót Péterné, ifj. Csáki
János, Imre Ferenc, Péter András,
ifj. Imre Sándorné, Péter Mózésné,
Szász Péter, ifj. Dimén Sándor, Gá-
bor Andrásné, Máté Sándor, Kovács
Péter, Kovács József, Saláti András,
Szabó Mihály, Sándor József, Török
Ferenc, Kovács Ferenc, Csala Ist-
ván, ifj. Dimén Lajos, Molnár Fe-
renc, Péter Lajos, Molnár István, ifj.
Sándor József, Imre Sándor, Szabó
Mózésné, Török Péter, id. Szabó
János, Béres István Bató Lajos, Di-
mén Dénes 14—14 f értéket. Együtt
25 K. Az IL. közlemény összege:
11855 K 34 f. E közlemény összege
75 K, összesen 11930 K 34 f.

— **Unitárius Istenisztelet.** Husvét
vasárnapján és hétfőjén d. e. 10
órákor kezdődőleg a vármegyeház
nagytermében unitárius isteniszte-
let lesz. Az első napon az urvacso-
ra is kiszolgáltatik a híveknek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Husvétkor.

Ünneplő tömeg jár az utcán,
Zajongva, ünneplő ruhában,
Szinte fájt ez a vig zsbongás,
És kis szobámba visszavágytam...
Itten ülök most elmerengve
Husvét magasztos ünnepén,
Ünnepi érzés száll szívembe,
S meggyőződve szent hitembe
Csodás, nagy erőt érzek én...

Másért ujjong most az én lelkem,
Mint a tömeg, mely lenn zajong,
Ott hívságos földi örömmek,
Mulatozásnak hangja zsong...
Ki gondol ott a nagy Mesterre
Sok hosszú századév után?...
Mi a népet templomba hajtja,
Hogy gépiesen mormoljon ajka
Oh nem a hit... szokás csupán...

Öt hívságos vágyak vezérellek,
Öt szent napnak nem örül,
Csak azért, hogy felhasználhatja
Földi vágyaknak eszközül...
Hogyha imáját elmormolta
Utára, korcsnába siet,
Oh nem új élet ünneppapja,
Hanem a vétkek, bűnök napja
Én nagy mesterem, a tied!

En tudok mégis lelkesülni...
De csak ha egyedül vagyok,
Ha kis szobámban, egymagamra
Csendesesen álmodozhatok...
Akkor sóhajtok fel: Hozzána
Neked, feltámadt gondolat!
Akit ember meg nem feszíthet,
Téged dicsőség, Hymnusz illet
Szent, megfeszített áldozat!

Fájó szívemnek megmutattad,
Példát adtál nagy mesterem,
Hogy annak, ami nagy, magasztos
Tövis, és nem virág terem...
Tövis koszorút kell hordozni,
Mindenkinek, ki jó, igaz...
Ha arcuköpnék, megfeszítnék
Meggyógyít balzsama a hitnek
Mert minden kinban ez vigasz...

Feltámadunk, — ami nagy eszme!
Azt megfeszíteni nem lehet,
Feltámadás a koronája
A hívőnek, ki szenvedett!
Megfeszítheti a Gonoszság,
De meg nem halhat az soha,
Virággá lesz a tövis, melyet
Gyűlköccaj közt hordozni kellett,
S diadalut a Golgotha!

Feltámadás a megfeszített
S gazság erős fegyvere,
Zsarnokát ezzel már az eszme
Oh már mennyiszter győzte le!
S legyőzi mindig! földi fegyver
Rajta győzelmet nem vehet,
Feltámadásod ezt példázza
A szenvedőknek Mes-iása,
És ezért oly szent ünneped!

Hány csüggedőnek hoz ma vigaszt,
Ki elveszté már a hitét,
Rajtuk, miként a nap sugárit
Balzsamát eképi hinti szét...
Fellemegetül kihült szívük ma,
S ha járja is a Golgothát,
A mártírok csüggedt csapatja
Mely vesztett hitét visszakapta,
Emelt fővel szenved tovább!

Hegyi István.

— **Olvasóinknak** — előfizetőink-
nek és munkatársainknak — boldog
husvétüi ünnepeket kívánunk!

— **Lapunk legközelebbi száma** a
husvétüi ünnepek és kiadóhivatalunk-
nak Kossuth Lajos utca 31. szám
alá leendő áthelyezése miatt — folyó
hó 22-én (vasárnap) fog megjelenni.

**Éljen Dr PÁL ERNŐ
ügyvéd, a függetlenségi
és 48-as Kossuth-párt
képviselőjelöltje.**

Polgártársak!

Dr Pál Ernő ügyvéd, aki
Kossuth Lajos szülőföldjén szivta
magába a törhetetlen 48-as
eszmék iránt való hűséget s aki
egész életében a függetlenségi
párthoz tartozott, elfogadta Szé-
kelyudvarhely város képviselő-
jelölttségét.

Hazafias tisztelettel kérünk
minden választópolgárt, teljes
bizalommal csatlakozzék Dr Pál
Ernő tiszta 48-as függetlenségi
képviselőjelölt zászlójamellé. Jut-
tassuk diadalhoz a hamisítatlan,
a haza boldogítását megvalósítani
hivatott függetlenségi lobogót!

Éljen Dr Pál Ernő 48-as Kos-
suth-párti képviselőjelölt!

— **Királyi meghívó levél** érkezett
Udvarhelyvármegye törvényhatósági
bizottságához, amelyben ő felsége
az 1906—1911-iki országgyűlést
folyó évi május 19-ik napjára
Budapestre hívja egybe. Ezen ki-
rályi meghívó levél kihirdetése
véget Dr Damokos Andor alispán
a vármegye törvényhatósági bizott-
ságát folyó hó 19-én (csütörtökön)
d. e. 9 órára rendkívüli közgyűlésre
hívta meg. A királyi kézirat kihir-
detését városunk képviselőtársak
ugyancsak e hó 19-én d. u. 2 óra-
kor megtartandó közgyűlésre tűz-
tek ki.

— **Főispáni beiktatás.** Ugron
Ákos főispán beiktatása — értesü-
lésünk szerint — folyó hó 22-én
történik meg nagy ünnepélyességgel.
Az új főispán banderiummal fogad-
ják. Közönségünk apraja-nyagja részt
vesz az alkotmányos, közszeretben
álló főispán ünnepelésében, annál is
inkább mert vármegyénk szülötte s
minden tekintetben olyan ember,
aki hivatva van a vármegyét vegre-
valahára a megérdemelt helyes
irányba vezetni. Nem fogja engedni,
hogy a gazság és pajtáskodás elha-
talmasodjék s elnyomja a becsületes
törekvést. Isten hozza és tartsa meg
a 48-as eszmék kipróbált harcso-
nak körünkben!

— **A hitelszövetkezet köréből.** Az
Orsz. közp. Hitelszövetkezet A m b e r b o y
Jozsef kir. pénzügyi számviz-
sgálót — saját kerelmére — a szé-
kelyudvarhelyi ipari és gazdasági
hitelszövetkezetnél viselt felügyelő
bizottsági tagsági tisztétől buzó

tevékenységének elismerése mellett felmentette. Együttal helyébe a központ képviselőjében Péterffy István kir. pénzügyi számellenőrt nevezte ki.

— **Eredménytelen** fürdőzést sok sok céltalan kísérletezés: takaríthat meg, ki bármily súlyos természetű csusz és közsvényes bántalmánál az orvosi körök által melegen ajánlott Zoltán kenőccsel tesz kísérletet, melyről ezer es ezer gyógyult állítja, hogy hatásában felülmulhatatlan. Üvege 2 kor. a Zoltán-féle gyógytárban, Budapest, V, Szabadságter.

— **Dr Kállay Tamás** az Udvarhely vidéki 48-as függetlenség párt jelöltje programbeszédét folyó hó 22-én (vasárnap) d. u. 3 órakor fogja megtartani Székelyudvarhelyt, a választókerület székhelyén.

— **Illatszerek** (öntözésre) igen olcsó áron Mészáros Zoltán fodrásznál (Kossuth utca) szerezhetők be.

— **Pontos szobafestő.** A költözködések között egy pontos és szorgalmas szobafestőre hívjuk fel a közönség figyelmét. Klein Zsigmond szobafestő (lakása Kossuth Lajos utca 65. sz. alatt) mindenféle szobafestési munkát pontosan és olcsón teljesít. Gazdag minta-kollekcióval rendelkezik a legkényesebb igényeket is kielégíteni képes. Tulipánokat igen szép kivitelben fest.

— **Husvétli öntözésre** finom illatszerek olcsó áron (20 fillértől felfelé) kaphatók Szabó Ödön fodrásznál, Kossuth-utca 7. sz.

Megye főnökök hatyudala.

Nekünk is beadott a béke,
Számunkra is beakonyult,
Isten vedd jó ruha, jó koszt —
Ó büszke mult, ó büszke mult!

Én Istenem, mi lesz belőlem,
Hova menjek most már, hova?
Megyefőnökhöz más nem kellett,
Ó csak pofa, ó csak pofa!

A hazaáruláshoz ennyi
Kvalifikáció elég,
S voltam kintűnő, finom, buzgó
Kormány-cseléd, kormány-cseléd.

Nagyon rossz üzletet csináltam,
Midőn eladtam a hazát...
Most szörnyű sejtelem nyíllallik
Szívemen át, szívemen át.

Nem kapok tisztességes állást
Én elvetemült rongy egyén,
Díjknak sem vesznek föl engem
A vármegyén, a vármegyén.

Koplalni fogok, mint egy állat.
— Mily szörnyűséges változás! —
S mit hozzám vágtok: szomjan-étlen
Összekereslek a szeméten
Ó záptojás, ó záptojás!

Közbirtokossági ügyek.

A székelyföldi erdőbirtokosságok maganjogainak elkobzása.

Igen fontos, a Székelyföld összes erdőbirtokosait érdeklő okmányt hozunk nyilvánosságra. Ezzel is igazolni kívánjuk ama nagyarányú akció alapját, melyet báró Orbán Ottó közbirtokossági elnök és a „Székely-Udvarhely” szerkesztősége megindított.

Most már alkotmányos kormány áll az ország élén, az országgyűlés is összeül és főképen: pár nap múlva képviselőválasztások lesznek.

Az erdőbirtokosságok fontos, elodáztatlan érdekében állónak tartjuk, hogy a képviselő jelöléseknél odahassanak, hogy a Székelyföld összes képviselői állást foglaljanak az állami erdőkezelés megszüntetése

mellett és a közbirtokosságok szerződésileg biztosított magánjoga megvédelmességük.

Aki ami ügyünkért harcolni nem kész, az képviselőnk nem lehet!

Az országgyűléshez intézendő kérvény megszerkesztése folyamatban van és közelebről az eddig csatlakozott birtokosságok elnökségeihez megküldjük.

Ime itt adjuk az állammal kötött szerződést, a mint következik:

Szerződés,

mely az ennek kiegészítő részét képező kimutatásban megnevezett községi és volt urbéres közbirtokossági erdők kezelésének a m. kir. államerdészet részéről átvétele ügyében a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium 1888. évi 38181 számú leirata, az érdekelte erdőbirtokosok képviselői részéről létrehozott egyetértő elhatározása, a vármegye törvényhatóságának hozzájárulása és a közigazgatási erdészeti bizottságnak határozata alapján, a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter részéről feltételezett jóváhagyás fentartásával a következőkben kötött:

1. Az Udvarhelyvármegye területén lévő politikai- és hitközségek és közbirtokosságok tulajdonát képező erdők, valamint az 1879 évi XXXI. t. c. 17. §-a alá nem tartozó magánbirtokosok tulajdonában levő véd-erdők, a fennálló törvény értelmében állami kezelésbe átvételnek azon kijelentéssel, hogy azok összes fa- és másnemű termése, bármintemű jóvedelme az illető birtokosokat illeti.

2. Az államerdészet a kezelést az 1888. évi október hó 1-től teljesíti s ennek javára negyedévi előleges részletekben évi 9600 (kilencezer-hatszáz) forint fizetetik. Az államerdészet az erdők kezelését egyelőre 20 (husz) évre, ezen határidő után is addig, míg a politikai és hitközségi és közbirtokossági erdőkre az állandó üzemtervek elkészítetnek vállalja el, ha azonban ezen kezelés teljesítését nem találná célszerűnek, jogában áll azt oly kepen felmondani, hogy a felmondás évére következő 2 (két) naptári év lejártával az állami kezelés megszűnik.

3. Az államerdészet részére fizetendő évi kezelési költségnek az adóhivatalhoz való pontos befizetésének biztosítása tekintetéből a vármegye törvényhatósága az államerdészetnek fizetendő kezelési költség pontos befizetéséért felelősséget vállal s illetőleg ezen költség előleg negyedévi részletekben a vármegye pénztára által az udvarhelyi m. kir. adóhivatalnak megküldtén, az erdőbirtokosok részéről fizetendő összeg a vármegye törvényhatósága útján hajtatik be s az erdőbirtokosok érdekében teljesítet fizetések a vármegye pénztárának ez uton térítetnek meg.

4. Az erdőbirtokosok kötelesek arról gondoskodni, hogy a kezelés sikeres teljesítéséhez szükséges számu erdőőr mindenkor rendelkezésre álljon, kik a szolgálati szabályzatban a vadászat és halászat felügyeletére, illetve a vadászati és halászati tilalom ellenőrzésére is kötelezendők.

5. A kezelést teljesítő állami erdőőrök az államerdészet igazgatásának vezetése és fegyelmi hatósága alatt állanak s ettől kezdve az azon szolgálati utasítás is, melynek értelmében a kezelésükre bizott erdők körül eljárni tartoznak.

6. Az erdőbirtokosok, az állami kezelésbe átvett erdők gazdasági ügyeinek intézésébe az erdőörvény s illetve a gazdasági üzemterv korlátain belül szabad rendelkezési joggal bírván, a kezelést teljesítő erdőőrök szolgálati utasításai a birtokosokat képviselő testület meghallgatása után állapíthatnak meg.

7. Az államerdészet elvállalja a kezelésében vett erdők gazdasági üzemterveinek elkészítését is, oly

feltétellel azonban, hogy az erdőbirtokosok az üzemtervek készítéséhez szükséges munkásokat kivéve az államerdészet által felveendő és fizetendő állandó munkásokat, a községből az erdőre való kimenésre s az ott járásra szükséges fogatokat, valamint a községben a tisztviselők elhelyezésére szükséges lakásokat, avagy az erdőben szükséges lakásra alkalmas kunyhókat az illető erdészeti közegeknek díjmentesen kiszolgáltatni tartoznak.

8. Ha az erdőbirtokosok $\frac{4}{5}$ (négyötöd) része azt kívánja, hogy az erdők állami kezelése megszüntetessék, az esetben a tulajdonukat képező azon erdők után, melyekre üzemtervek készítették, holdankint 30 krajcár munkadíj költségterítést tartoznak az állammal megfizetni; ez összegből azonban annyiszor 5 százalék, ahány évig a kezelés teljesítetett, az illető erdőbirtokosok javára levonásba fog hozatni. A felmondási idő a birtokosok részéről is ugyanaz, mely a 2 pontban az állam részére megállapított.

9. A kezelésben átvett erdők őrzésének, valamint a vadászati és halászati tilalom ellenőrzésének pontosságáért az államerdészetet anyagi felelőség nem terheli, a községek által alkalmazott erdőőrök eljárásáért azonban az ellenőrzési erkölcsi felelősséget viseli.

10. Az erdőbirtokosok által rendelkezésre adott erdőőrök, az államerdészet feltétlen rendelkezése alatt állanak s amennyiben szolgálatra — bármily okból — alkalmasoknak nem ismertetnének, az államerdészet részéről szabadon elbocsáthatók.

11. Az erdőbirtokosok elvállalják azon kötelezettsége is, hogy az erdők kezelésével megbízott erdőőröket a fennálló kincstári szabály szerint megillető, valamint a hivatali helyiségek fűtésére szintén fennálló szabály szerint szükséges és a földmívelés-, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszterium által ki-mutatandó tűzifa mennyiséget a kincstár által megjelölendő helyekre saját költségükön díjtalanul és pedig kifogástalan minőségű, méter hosszúságú hasábfában a házhoz szállítandók és felhatalmazzák a kincstárt, hogy azon esetre, ha a kérdéses tűzifa a kincstár részéről kitűzött határidőben be nem szállítatik, az esedékes faszükséglet az erdőbirtokosok költségeire és veszélyére bármily módon és árban megvásárolhassa. Az ez által keletkező költségeket az erdőtulajdonosok, illetve a vármegye pénztára, a felhívástól számított 14 nap alatt tartoznak a kincstárnak megtéríteni.

12. Az alkalmazott tisztviselőknek meg van engedve a kincstári erdőőrök részére szabályszerűen megállapított marhaállományt a székhelyükön lévő községi legelő területén, vagy az e célra kijelölt erdőrészekben díjtalanul legeltetni.

13. Ezen szerződésből származható bármintemű peres kérdésekre nézve aláveti magát mind két fél a marosvásárhelyi kir. járásbíróság által sommás eljárás útján hozott ítéletnek.

14. Ezen szerződés az államerdészetre csak akkor válik kötelezővé, ha az a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. miniszter, valamint Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottsága által jóváhagyatik.

Budapest, 1888. augusztus 16.

A m. kir. államerdészet részéről

Bedő Albert s. k.,
országos főerdőmester

Székelyudvarhelyt, 1888. szept. 29.

Dr Török Albert s. k.,
alispán, elnök.

116—1888. törv. biz. sz.

Ezen szerződés jóváhagyatik Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságának Székelyudvarhelyt 1888.

évi október hó 6-ik napján tartott rendes közgyűléséből

P. H. Dr Török Albert,
alispán.

Földmívelés-, ipar- és kereskedelem-
ügyi m. kir. miniszter.

62,474—I szám.

Ezen szerződést a m. kir. belügy-miniszterium f. évi november hó 27-én 76,450. III b szám alatt kelt hozzájárulása alapján 1889. évi január hó 1-én életbe lépő joghatállyal ezennel jóvá és helyben hagyom.

Budapest, 1888. december 5.

P. H. Széchenyi s. k.

Hogy ezen másolat a bélyegtelen eredetivel megegyező, ezennel hivatalosan bizonyítom.

Budapest, 1888. december 8.

P. H. Oherolli s. k.
s. h. igazgató.

Ha valaki ezt a szerződést elolvassa, lehetetlen, hogy abból igazságunkról meggyőződést ne szerezne; lehetetlen, hogy a közbirtokosságok és az egész székelység sérelmeit ne látna.

A szerződést pontonként külön fogjuk majd ismertetni.

Igyekezzenek a birtokosságok minél számottevőbb hívet ügyünknek megnyerni, hogy akciónk keresztül-
vitele annál biztosabb legyen.

CSARNOK.

FELTÁMADUNK...

Írta: Dr KIRÁLY PÉTER.

Ti, a kik gonosz uton jártok,
Kiktől annyit szenved hazátok,
Ha lesujt az Isten ostora:
Ti nem támadtok fel — soha!
Mi, a kik ma párják vagyunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Szabadságnak, erénynek, hitnek
Isten érzelmei hevítnek;
Bár sujtson a zsarnoki gabszág,
A megtaposott szent szabadság,
Csatateren bár meghalunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Hallgassatok rám hívő lelkek!
— Mindég az Istennel pereltek
Azok, a kik a jókra törtek:
Mind feltámadt a kit megöltek!
Mi az Isten pártján vagyunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Javíthatatlan gonosz párok
Az égboltot sárral dobálják;
De rajtuk az ég boszut áll:
Arcukra visszahull — sár...
Mi értük is imádkozunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

Ha elnyomják a jót a rosszak
S gazdálkodnak, a mint szoktak...
Mi türeink, a mig türehtünk,
De aztán... igaz Istenünk
Nevében bárha meghalunk:
Feltámadunk! Feltámadunk!

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvárm. gazdasági egyesülettől.

Hirdetmény.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület f. hó 17-én d. e. 10 órakor, a vármegyeház kistermében választmányi ülést tart, a melyre a választmány tagjai meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. A májusi közgyűlés tárgysorozatának előkészítése.
 2. Intézkedés a szűzgulya ügyében.
 3. Folyó ügyek.
- Székelyudvarhely, 1906. ápril. 11.
Az elnökség.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa újság-
kiadó Intézet.

Választási zászlók, jelvények és falragaszok

mindenféle kivitelben a legelőnyösebb árban gyorsan és pontosan készíttetnek

Betegh Pál és Társa könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében

Támogassuk a székely ipart!

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca.

Támogassuk a székely ipart!

TULIPÁNOS

VIZSGAI ÍRASLAPOK!

nemzeti színű nyomtatással, igen finom magyar gyártmányú papirosra, kizárólag

BETEGH PÁL ÉS TÁRSA

könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt

kaphatók 5 százalékos az Udvarhelyvármegyei Tanácsok Ott-hona javára. 100 db 1 K 50 f. Vidéki megrendeléseket a beérkezés napján, pontosan elintézzük. Mintákkal bárhova ingyen és bérmentve szolgálunk.

Öt hold kaszáló Felsőboldogasszonyfalvi réten bére kiadó. Értekezni lehet Székelyudvarhelyen Bíró Sándornál.

RavasZRóka

az ember mégis, hogy a

Ceres-ételzsirt

(kókuszdióból) is feltalálta. Minden étel, mit vele készítünk, könnyen emészthető és jóízű.

Schicht György „Ceres” tápszer-művek osztálya, Aussig Em.

A Liniment. Capsici comp., a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Ezen elismert kitűnő és fájdalomcsillapító bedörzsölő használt házszerbovításánál, — a mely minden gyógyszerárban kapható, — mindig ügyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a Richter cégre.

Brázay-féle kölni-víz
az illatszerek legkiválóbbja.
Brázay-sós borszesz.
nélkülözhetetlen házszer.

egészségi és kozmetikai szempontból feltűnőhatalm.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ-STAPPAN

Jelszavam: szoliditás, pontosság és mérsékelt árak!

Új cipészület!

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönség tudomására hozni, hogy a barátok templomával átellenben Batthyány-tér 11. szám alatt üzletet nyitottam. Raktárt tartok mindenféle férfi, női és gyermek cipőkben. Rendelésre a legjobb anyagból olesó árban pontosan szolgálók.

Teljes tisztelettel:

Szöcs Gergely.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piactérre, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszermind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb árakon.

Mindig friss fűszerárak!

Képráma készítés!

Ablaküvegezés

Gyertyántfy J. fiai vasnagyszerkedésében Székelyudvarhelyen.
Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Kiadó lakás Az Orbán Balázs-utcában a 47 ik számú 2 lakású kőház azonnal kiadó. Bővebb felvilágosítást ad Orbán Dénes Orbán Balázs-utca.

Három szép szoba, konyha, kamara külön udvarral stb. hozzátartozóival együtt kiadó. Cim a kiadóhivatalban.

Aki gyorsan és előnyösen házat-birtokot, üzletet, árut venni vagy eladni akar, **Aki** hármiféle állást vagy foglalkozást keres, **Aki** lakást, üzletet, birtokot stb. bére venni vagy adni kíván, **Aki** gyorsan és legbiztosan elérni célját, ha igénybe veszi a „SZÉKELY-UDVARHELY” apró hirdetés rovatát.

FIGYELEM!

A késmárki gyár bevezetett védjegye.

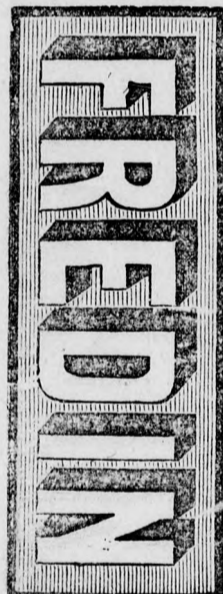
Megbízható legjobb minőségű hírneves valódi szepességi lenvászon és

damasztaru

minden nagyobb üzletben kapható. Késmárki gyártmány csak az, mely ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!

KÉRJEN csak Sella és Kary-féle

legjobb tisztítószert minden lábbelihez, fekete és sárga színben. Különösen ajánlható boxcal, oscar, chevreux és lakkeipóhoz. Bécs, XIII

Modern kárpitos és diszitő

SZÉKELYUDVARHELY.

A tavaszi idény és költözködések alkalmából van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy mindennemű szakmamba vágó munkákat u. m.: selyem és szalon garnitúrákat, szőnyeg- és ebédődiványokat, török heverőket, matrácokat a legfinomabb kivitelben izlésesen és a legolcsóbb árak mellett készítetek.

Függöny felrakást és modern draperiákat, diszitéseket, valamint butorbe- és kicsomagolást jutányos áron vállalom el.

Molytól megtámadott butorszőve-tek kitisztítását felelősség mellett vállalom el.

A n. é. közönség szives pártfogását tisztelettel kéri

Stern J.

Kossuth-utca 16.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller pótléka

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már több mint 36 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult **köszvénynél, csúznál és meghűlések**nél bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 filler, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Richter gyógyszerháza az „Arany oroslánhoz”, Prágában. Elisabethstrasse 5 neu. Mindennapi szétküldés.

A MIKOR A KERESKEDŐ pihen, helyette a reklám dolgozik. **CARNEGIE.** **A SZÉKELY-UDVARHELY** hirdetése a leg-eredményesebb.

A szépség egyik főkelléke a szép arcbőr.

Minden hölgynek módjában áll ezt megszerezni,

a FÖLDES féle

Margit-crème

csodás hatású arckenőcs használata által.

A Margit crème egy rendkívül finom, kellemes szikosságu, gyorsan felszívódó, kedves illatú vegyszer, mely már az első kísérlet alatt mintegy behízelgeti magát: a bőrt lágyítja, kiemeli a bőrtől a bőrszennyező anyagokat, a 10-20 nap alatt teljesen átalakítja a bőrt, nyomatlanul eltünteti a foltokat, májfoltot és mindenemű lértisztatlanságot.

Előnyös tulajdonsága ezen krémnek, hogy a bőrt nem teszi zsíros tapintatúvá, fényessé, mint más kenőcs, sőt ellenkezőleg annak fényét, mint a puder elveszi, minél fogva nappal is alkalmazható. A bőrt táplálja, műöl az gyermekkedű ide-séget, teltséget, hárszennyező puhaságot és kellemes tapintatot nyer.

Legényesebb előnye, hogy **higányt, ólmot nem tartalmaz** és így teljesen ártalmatlan.

Ára egy tégelynek 2 K, kis tégelynek 1 K. Margit-szappan 70 f, Margit-puder 1-20 K, Margit-arcviz 1 K, Margit-fogpép 1 K.

Készíti:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész. Aradon.

6 koronás rendelések bérmentve küldetnek. Kapható: Konez Ármán és Solymossy János gyógyszerházaiban.

A tisztelt háziasszonyoknak legmelegebben ajánljuk a **valódi : Franck: kávé-pótlékot** mint legjobb pótkávé, belföldi nyersanyagból gyártva **Franck Henr. fiai** honi gyárában **Kassán.**

Védjegy.

D X 6938 N. 05 I. J. W. L.

KÖNYVNYOMTATÓ- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET **BETEGH PÁL ÉS TÁRSA** **KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS**

Versenyt kizáró olcsó árban elfogad és szakszerű, izléses kivitelben készít el mindennemű **nyomtatványt és könyvkötői munkát**

Költségvetés ingyen és bérmentve!

Egyleteknek és könyvtáraknak különösen mérsékelt árszabás! Egyházi, iskolai, szolgabírói, köz-ségi, körjegyzői, ügyvédi, végre hajtói nyomtatványok áruháza

A Székelyföld legnagyobb és legolcsóbb nyomtatvány-raktára.

Folyóiratok, hírlapok, irodalmi művek eredeti áron, költségfel-számítás nélkül megrendelhetők.

Zeneművek papir-, író- és rajzserek nagy választékban és olcsó árban!

Teljes könyvtár- és irodaberendezések mérsékelt árak mellett. Szakszerű, kifogástalan kivitel!

SZÉKELY-UDVARHELY legelterjedtebb függetlenségi lap szerkesztősége és kiadóhivatala